

Spis treści

Wykaz skrótów	17
Wstęp	19

Część pierwsza

TEORIA INTEGRACJI, CHARAKTER PRAWNY, STRUKTURA, ZAKRES PRZEDMIOTOWY I ZASADY DZIAŁANIA UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział I. Problem modelu prawnego procesu integracji europejskiej i zarządzania w ramach UE, (<i>Jan Barcs</i>).....	23
1. Teorie integracji europejskiej	23
2. Elastyczność czy fragmentacja UE.....	24
3. Punkt odniesienia - pojęcie organizacji międzynarodowej	27
3.1. Pojęcie organizacji międzynarodowej	27
3.2. Charakter prawny UE	28
4. Próby klasyfikacji UE w kategoriach procesu państwowotwórczego	31
4.1- Uwarunkowania polityczne i prawne	31
4.2. Znaczenie idei federalizmu dla procesu integracji europejskiej	32
5. Unia Europejska a państwa członkowskie - zarządzanie wspólnymi sprawami	33
5.1. Szczególna współzależność	33
5.2. Modele współzależności	34
5.3. Koncepcja kompleksowej współzależności integracyjnej	37
6. Wymóg sprawnego państwa (budowanie państwa) w procesie integracji europejskiej	40
Literatura uzupełniająca	42
Zagadnienia egzaminacyjne	42
Rozdział II. Struktura prawna i zakres podmiotowy procesu integracji europejskiej (<i>Jan Barce</i>).....	43
1. Od Wspólnot do Unii Europejskiej.....	43
2. Ustanowienie UE - ewolucja jej charakteru prawnego.....	46
3. Traktaty stanowiące podstawę UE i jej zakres przedmiotowy	48
3.1. Traktaty stanowiące podstawę UE	48
3.2. Zakres przedmiotowy traktatów stanowiących podstawę UE	49

4. Wspólne wartości i cele UE.....	50
5. Członkostwo w UE.....	51
5.1. Proces rozszerzenia.....	51
5.2. Wystąpienie z UE.....	53
5.3. Wykluczenie z UE.....	54
5.4. Zawieszenie w prawach państwa członkowskiego	55
5.5. Czy UE można rozwiązać?	56
6. Wzmocniona współpraca	57
7. Terytorialny zakres obowiązywania traktatów stanowiących podstawę UE.....	58
Literatura uzupełniająca	58
Zagadnienia egzaminacyjne.....	59
Rozdział 111. Zakres przedmiotowy UE (Jan Btircz)	60
1. Rynek wewnętrzny, polityki i działania wewnętrzne UE	60
1.1. Pojęcie i struktura unijnego rynku wewnętrznego	60
1.2. Swobody unijnego rynku wewnętrznego	62
1.3. Polityki wspólne i polityki unijne	64
1.4. Wspólne reguły konkurencji UE.....	66
1.5. Unia Gospodarcza i Walutowa.....	68
2. Podstawy prawne stosunków zewnętrznych UE.....	70
2.1. Pojęcie stosunków zewnętrznych UE	70
2.2. Struktura i podstawy prawne „działań zewnętrznych Unii”	72
Literatura uzupełniająca	75
Zagadnienia egzaminacyjne.....	75
Rozdział IV. Zasady działania UE (<i>Anna Wyrosumska'</i>).....	76
1. Uwagi ogólne.....	76
2. Zasada przyznania kompetencji.....	79
2.1. Uwagi ogólne.....	79
2.2. Wybór właściwej podstawy prawnej.....	80
2.3. Zasady podziału kompetencji	85
2.3.1. Kompetencje wyłączne UE.....	85
2.3.2. Kompetencje dzielone.....	86
2.3.3. Kompetencje wspierające, koordynacyjne i uzupełniające	88
2.4. Zasada pierwszeństwa prawa UE a podział kompetencji.....	89
2.5. Ograniczanie kompetencji UE.....	90
2.5.1. Zasada pomocniczości	90
2.5.1.1. Uwagi ogólne	90
2.5.1.2. Kontrola dokonywana przez parlamenty narodowe - mechanizm „żółtej” i „pomarańczowej kartki”	91
2.5.1.3. Kontrola sądowa	93
2.5.2. Zasada proporcjonalności	94
3. Zasada poszanowania równości i tożsamości narodowej państw członkowskich	96
4. Sprawy należące do wyłącznej kompetencji państw członkowskich.....	99
5. Zasada lojalnej współpracy	100
6. Zasada efektywności	103
7. Zasada równowagi instytucjonalnej	103

8. Zasada poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego.....	105
8.1. Tożsamość europejska.....	105
8.2. Zasada poszanowania godności osoby ludzkiej.....	106
8.3. Zasada poszanowania wolności.....	106
8.4. Zasada demokracji.....	107
Literatura uzupełniająca.....	112
Zagadnienia egzaminacyjne.....	112

Część druga INSTYTUCJE I ORGANY UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział V. Rada Europejska, Parlament Europejski, Rada, Komisja i Trybunał Obrachunkowy (Macie; Gór/ca).....	115
1. Uwagi ogólne.....	115
2. Rada Europejska.....	116
2.1. Skład.....	116
2.2. Organizacja pracy.....	117
2.3. Funkcje.....	119
3. Parlament Europejski.....	121
3.1. Skład i status członków.....	122
3.2. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy.....	125
3.2.1. Prezydium.....	125
3.2.2. Konferencja Przewodniczących.....	125
3.2.3. Konferencja Przewodniczących Komisji.....	126
3.2.4. Grupy polityczne.....	126
3.2.5. Komisje parlamentarne.....	128
3.2.6. Sekretariat Generalny.....	129
3.2.7. Organizacja pracy.....	129
3.3. Funkcje.....	129
3.3.1. Funkcje prawodawcze.....	129
3.3.2. Funkcje budżetowe.....	130
3.3.3. Funkcje kontrolne.....	131
3.3.3.1. J. Prawo petycji.....	131
3.3.3.2. Komisje śledcze.....	131
3.3.3.3. Pytania pisemne i ustne.....	131
3.3.3.4. Obowiązki składania sprawozdań Parlamentowi.....	131
3.3.3.5. Możliwość zgłoszenia wotum nieufności wobec Komisji Europejskiej.....	132
3.3.3.6. Prawo skargi do Trybunału Sprawiedliwości UE.....	132
3.3.4. Funkcje kreacyjne.....	132
3.3.5. Funkcje międzynarodowe.....	133
4. Rzecznik Praw Obywatelskich.....	133
5. Rada.....	134
5.1. Skład i status członków.....	134
5.2. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy.....	135
5.3. Funkcje Rady.....	139

5.3-1, Funkcje prawodawcze.....	140
5.3.2. Funkcje kreacyjne.....	140
5.3.3. Funkcje kontrolne	141
5.3.4. Funkcje międzynarodowe	142
6. Komisja.....	142
6.1. Skład i status członków	142
6.2. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy	145
6.3. Funkcje.....	147
6.3.1. Funkcje kontrolne	147
6.3.2. Funkcje decyzyjne.....	148
6.3.3. Funkcje wykonawcze	149
6.3.4. Funkcje międzynarodowe	149
7- Trybunał Obrachunkowy	149
7-1. Skład i status członków.....	149
7.2. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy	150
7-3. Funkcje	151
Literatura uzupełniająca	152
Zagadnienia egzaminacyjne	153
Rozdział VI. Trybunał Sprawiedliwości UE (<i>Maciej Córka</i>)	154
1. Trybunał Sprawiedliwości	154
1.1. Skład i status członków	154
1.2. Struktura wewnętrzna	156
1.3. Właściwość	157
2. Sąd.....	158
2.1. Skład i status członków.....	158
2.2. Struktura wewnętrzna	159
2.3. Właściwość	159
3. Sady wyspecjalizowane	160
3.1. Uwagi ogólne	160
3.2. Sąd do spraw Służby Publicznej UE.....	161
4. Postępowanie	162
4.1. Wszczęcie postępowania i procedura pisemna.....	162
4.2. Reprezentacja.....	163
4.3. Środki przygotowawcze i sprawozdanie na rozprawę	163
4.4. Rozprawa jawna i opinia rzecznika generalnego	163
4.5. Wyroki.....	164
4.6. Koszty postępowania.....	164
4.7. System językowy	164
Literatura uzupełniająca	165
Zagadnienia egzaminacyjne	165
Rozdział VII. Organy doradcze i agencje UE (<i>Maciej Córka</i>)	166
1. Komitet Ekonomiczno-Społeczny	166
1.1. Skład i status członków	166
1.2. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy.....	169
1.3. Funkcje	171
2. Komitet Regionów.....	172

2.1. Skład i status członków	172
2.2. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy	174
2.3. Funkcje	175
3. Agencje UE	176
3.1. Uwagi ogólne	176
3.2. Funkcje agencji	177
3.3. Struktura i sposób działania	178
Literatura uzupełniająca	179
Zagadnienia egzaminacyjne	180
Rozdział VIII. System instytucjonalny w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i	
Bezpieczeństwa, Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i	
Sprawiedliwości, Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Europejski	
Bank Inwestycyjny (Maciej Gór/ca).....	
1. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa.....	181
1.1. Wprowadzenie	181
1.2. Rozwój	182
1.3. System Instytucjonalny	184
] 3.1. Instytucje UE..	184
1.3.2. Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki	
Bezpieczeństwa oraz Europejska Służba Działań Zewnętrznych ..	185
1.3.3. Inne organy <i>suigeneris</i> ...'	186
1.3.4. Agencje i inne struktury	188
1.4. Mechanizm decyzyjny	189
2. Przestrzeń Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości	189
2.1. Wprowadzenie	189
2.2. System instytucjonalny	190
2.2.1. Struktury <i>sui generis</i> w obszarze polityki dotyczącej kontroli	
granicznej, azylu i imigracji	191
2.2.2. Struktury <i>sui generis</i> w obszarze współpracy sądowej w sprawach	
cywilnych	193
2.2.3. Struktury <i>sui generis</i> w obszarze współpracy wymiarów	
sprawiedliwości w sprawach karnych i współpracy policyjnej	194
2.2.4. Szczególna rola parlamentów narodowych.....	196
3. System instytucjonalny Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Europejski Bank	
Inwestycyjny.....	196
3.1. Unia Gospodarcza i Walutowa	196
3.1.1. Europejski Bank Centralny	196
3.1.1.1. Struktura wewnętrzna	197
3.1.1.2. Funkcje	199
3.1.2. Komitet Ekonomiczno-Finansowy	200
3.1.2.1. Skład	200
3.1.2.2. Funkcje	200
3.1.2.3. Struktura wewnętrzna i organizacja pracy	201
3.1.3. Eurogrupa	202
3.1.4. Europejskie Organy Nadzoru Finansowego	202
3.2. Europejski Bank Inwestycyjny	203

3.2.1. Struktura wewnętrzna	204
3.2.1.1. Rada Gubernatorów	204
3.2.1.2. Rada Dyrektorów	204
3.2.1.3. Komitet Zarządzający	205
3.2.2. Funkcje	206
Literatura uzupełniająca	206
Zagadnienia egzaminacyjne	207

Część trzecia

PRAWO UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział IX. Pojęcie prawa UE i jego źródła (<i>Anna Wyrozińska'</i>)	211
1. Prawo pierwotne i prawo Wtórne	211
2. Pojęcie źródeł prawa	212
3. Prawo pierwotne	213
3.1. Traktaty	214
3.2. Akty konstytucyjne Rady lub Rady Europejskiej	215
3.3. Ogólne zasady prawa	216
4- Umowy międzynarodowe UE	217
4.1. Kompetencje do zawarcia umowy międzynarodowej.	217
4.2. Skutki prawne zawartych umów	222
4.3. Umowy mieszane	223
5. Prawo pochodne (wtórne)	224
5.1. Akty o charakterze ustawodawczym, delegowanym i wykonawczym	224
5.2. Podstawowe formy aktów instytucji	230
5.2.1. Rozporządzenie -instrument ujednolicania prawa UE	230
5.2.2. Dyrektywa -instrument harmonizacji prawa	232
5.2.3. Decyzja	235
5.3- Inne akty	236
5.3.1. Zalecenia i opinie	237
5.3.1.1. Zalecenia	237
5.3.1.2. Opinie	238
5.3.2. Porozumienia międzyinstytucjonalne	238
5.3.3. Instrumenty nieformalne	238
6. Akty powiązane z prawem UE	239
6.1. Umowy zawarte między państwami członkowskimi	239
6.2. Akty przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie	240
7. Akty Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa	241
8. Akty przyjęte przed dniem 1 grudnia 2009 r. w zakresie Współpracy Policyjnej i Sądowej w Sprawach Karnych	248
Literatura uzupełniająca	250
Zagadnienia egzaminacyjne	250
Rozdział X. Procedury stanowienia prawa UE (<i>Jan Barcz</i>)	252
1. Wstęp	252
2. Procedury zmiany (rewizji) traktatów stanowiących podstawę UE	252
2.1. Traktaty stanowiące podstawę UE	252
2.2. Poszczególne procedury zmiany traktatów stanowiących podstawę UE	254

2.2.1. Zasadnicze procedury.....	254
2.2.2. Procedura zawarcia traktatu rewizyjnego - „zwykła procedura zmiany”	254
2.2.3. Procedury kładki.....	257
2.2.3.1. Klasyfikacja procedur kładki.....	257
2.2.3.2. Procedury kładki o charakterze strukturalnym.....	259
2.2.3.2.1. Procedura kładki określona w art. 48 ust. 6 TUE.....	259
2.2.3.2.2. Procedura kładki określona w art. 48 ust. 7 TUE.....	259
2.2.3.3. Procedury kładki <i>ad hoc</i>	260
2.2.3.3.1. Procedury kładki <i>ad hoc</i> z zastrzeżeniem „zatwierdzenia”.....	260
2.2.3.3.2. Procedury kładki <i>ad hoc</i> z zastrzeżeniem sprzeciwu ze strony parlamentów narodowych...	260
2.2.3.3.3. Procedury kładki <i>ad hoc</i> w ścisłym rozumieniu (<i>sensu stricte</i>).....	260
2.2.3.3.4. Procedury kładki <i>ad hoc</i> , w których decyzja w sprawie zmiany traktatów podejmowana jest w formie aktu unijnego prawa pochodnego.....	261
2.2.3.4. Procedury kładki a „zwykła” procedura zmiany	261
2.2.3.5. Procedury kładki - praktyka.....	262
2.2.4. Traktaty akcesyjne'	263
2.2.5. Metoda schengeńska	264
3. Zawieranie umów międzynarodowych przez UE z państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.....	264
4. Stanowienie unijnego prawa pochodnego	267
4.1. Uwagi wstępne.....	267
4.2. Stanowienie aktów ustawodawczych	268
4.3. Stanowienie aktów nieustawodawczych	270
4.3.1. Stanowienie aktów delegowanych.....	271
4.3.2. Stanowienie aktów wykonawczych - komitologia	273
4.4. Podpisywanie aktów prawa pochodnego UE	274
4.5. Publikacja aktów prawa pochodnego UE.....	275
4.6. Wejście w życie aktów prawa pochodnego UE	275
5. Formuła podejmowania w Radzie UE decyzji większością kwalifikowaną.....	275
Literatura uzupełniająca.....	278
Zagadnienia egzaminacyjne	279
Rozdział XI. Stosowanie prawa UE (<i>Anna Wyrozum&ka</i>).....	280
1. Zasada bezpośredniego stosowania/skutku bezpośredniego.....	280
1.1. Autonomia prawa UE.....	280
1.2. Kryteria bezpośredniego stosowania	283
1.3. Skutek bezpośredni wertykalny i horyzontalny.....	286
1.4. Zasada pierwszeństwa prawa UE	287
1.5. Bezpośredni skutek rozporządzeń	290

1.6. Bezpośredni skutek <i>decyzji</i>	292
1.7. Bezpośredni skutek dyrektyw	293
1.7.1. Skutek wertykalny.....	293
1.7.2. Brak skutku horyzontalnego dyrektyw	296
1.7.3. Pojęcie państwa	297
1.8. Bezpośredni skutek umów zawartych przez UE.....	298
2. Zasada pośredniego stosowania (skutku pośredniego) - wymóg zgodnej wykładni prawa krajowego.....	300
3. Incydentalny horyzontalny skutek dyrektyw	302
4. Skutek obiektywny dyrektyw	305
5. Odpowiedzialność odszkodowawcza państwa członkowskiego za naruszenie prawa UE	306
5.1. Odpowiedzialność za brak transpozycji dyrektywy.....	306
5.2. Odpowiedzialność za akty prawodawcze	307
5.3. Odpowiedzialność za akty administracyjne i inne naruszenia	309
5.4. Odpowiedzialność za orzeczenia sądowe	310
6. Dochodzenie roszczeń opartych na prawie UE przed sądami krajowymi.....	311
Literatura uzupełniająca	315
Zagadnienia egzaminacyjne	315
Rozdział XII. Ochrona praw podstawowych i niektóre zasady ogólne	
prawa UE (<i>Anna Wyrozińska'</i>).....	317
1. Ochrona praw podstawowych w UE	317
1.1. Uwagi ogólne.....	317
1.2. Kontrola przestrzegania praw podstawowych.....	319
1.2.1. Kontrola aktów prawnych i innych działań organów UE	319
1.2.1.1. Kontrola aktów normatywnych.....	319
1.2.1.2. Kontrola aktów administracyjnych.....	322
1.2.2. Kontrola działań państw członkowskich	322
1.3. Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i standardy konstytucyjne państw członkowskich	323
1.4. Karta praw podstawowych UE.....	327
1.4.1. Moc wiążąca	327
1.4.2. Zakres zastosowania.....	328
1.4.3. Zróżnicowany charakter przepisów Karty praw podstawowych.....	335
1.4.4. Skutek prawny Protokołu polsko-brytyjskiego	337
2. Przystąpienie UE do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności	339
2.1. Skargi przeciwko państwom członkowskim	339
2.2. Kryterium ekwiwalentnej ochrony	340
2.3. Skargi przeciwko UE	341
2.4. Projekt umowy o przystąpieniu z 2013 r. oraz opinia TSUE nr 2/13	344
3. Zasada niedyskryminacji	346
4. Zasada pewności prawa	350
5. Zasada nieretroakcji.....	351
6. Zasada ochrony uprawnionego oczekiwania (ochrony zaufania).....	352
Literatura uzupełniająca.....	354
Zagadnienia egzaminacyjne	354

Część czwarta

SYSTEM OCHRONY PRAWNEJ UNII EUROPEJSKIEJ

Wprowadzenie (<i>Anna Wyrozumska</i>)	357
Rozdział XIII. Skargi przeciwko państwu członkowskiemu z tytułu uchylenia zobowiązaniom (<i>Anna Wyrozumska</i>).....	360
1. Uwagi ogólne.....	360
2. Skarga Komisji przeciwko państwu członkowskiemu	360
2.1. Uwagi ogólne	360
2.2. Procedura.....	361
2.3. Przesłanki egzoneracyjne	364
2.4. Wyrok i jego wykonanie.....	366
3. Skarga państwa członkowskiego.....	369
Literatura uzupełniająca	370
Zagadnienia egzaminacyjne.....	370
Rozdział XIV. Skarga o stwierdzenie nieważności (<i>Anna Wyrozumska</i>).....	371
1. Uwagi ogólne.....	371
2. Akty podlegające zaskarżeniu	372
3. Strony postępowania.....	376
4. <i>locus standi</i> osób fizycznych i prawnych	377
4-1- Akty, których adresatami są osoby fizyczne lub prawne	378
4.2. Akty, które dotyczą osób fizycznych lub prawnych w sposób bezpośredni i indywidualny	378
4.3. Akty o zasięgu ogólnym (o charakterze generalnym).....	381
4.4. Akty regulacyjne	384
5. Przesłanki nieważności	388
5.1. Brak kompetencji	388
5.2. Naruszenie istotnych wymogów proceduralnych	389
5.3. Naruszenie traktatów lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z ich stosowaniem.....	389
5.4. Nadużycie władzy.....	390
6. Termin na wniesienie skargi.....	390
7. Skutek stwierdzenia nieważności	390
8. Incydentalna kontrola legalności aktów o zasięgu ogólnym - zarzut niezgodności z prawem	392
Literatura uzupełniająca.....	394
Zagadnienia egzaminacyjne	394
Rozdział XV. Skarga na beczynność (<i>Anna Wyrozumska</i>).....	395
1. Uwagi ogólne.....	395
2. Strony postępowania	396
3. Bezczynność podlegająca kontroli legalności	397
4. <i>Locus standi</i> podmiotów nie uprzywilejowanych	399
5. Wezwanie organu do działania.....	402
6. Skutki stwierdzenia bezprawnej beczynności	403
Literatura uzupełniająca	404
Zagadnienia egzaminacyjne.....	404

Rozdział XVI. Skarga odszkodowawcza (<i>Anna Wyroztunska</i>)	405
L Odpowiedzialność umowna i deliktowa.....	405
2. Odpowiedzialność deliktowa.....	406
2.1. Uwagi ogólne	406
2.2. Przesłanki odpowiedzialności deliktowej	407
2.3. Odpowiedzialność za akty administracyjne	408
2.4. Odpowiedzialność za akty prawodawcze.....	409
2.5. Odpowiedzialność odszkodowawcza w przypadku braku bezprawności	410
2.6. Odpowiedzialność za pracowników	411
2.7. Konkurencyjna odpowiedzialność państw członkowskich	432
Literatura uzupełniająca	413
Zagadnienia egzaminacyjne.....	413
Rozdział XVII. Odesłanie prejudycjalne (<i>Anna Wyrozumska</i>)	414
1. Uwagi ogólne.....	414
2. Akty podlegające kontroli	416
3. Pojęcie sądu państwa członkowskiego	417
4. Treść i forma pytania	419
5. Obowiązek sądu, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu, w przypadku pytań dotyczących wykładni	421
5.1. Pojęcie sądu, którego orzeczenia nie podlegają zaskarżeniu	421
5.2. Zakres obowiązku	422
5.3. Ograniczenia obowiązku	423
6. Pytania dotyczące ważności aktów prawa pochodnego	426
7- Skutki orzeczenia prejudycjalnego.....	428
Literatura uzupełniająca	429
Zagadnienia egzaminacyjne	429
Rozdział XVIII. Opinia o zgodności umowy międzynarodowej z traktatami (<i>Anna Wymzumska</i>).....	430
Literatura uzupełniająca	431
Zagadnienia egzaminacyjne	431

Część piąta

PRAWNE ASPEKTY CZŁONKOSTWA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ

Rozdział XIX. Prawne aspekty akcesu Polski do UE (<i>Jan Barcz</i>).....	435
1. Strategia akcesu Polski do UE.....	435
1.1. Uwagi wstępne	435
1.2. Ramy polityczno-prawne po stronie UE	437
1.3. Ramy polityczno-prawne po stronie Polski	438
1.4. Analizacja procesu akcesyjnego	438
2. Traktat akcesyjny.....	439
2.1. Zawarcie Traktatu akcesyjnego	439
2.2. Charakter prawny i struktura Traktatu akcesyjnego	440
2.2.1. Podstawa prawna przystąpienia do UE.....	440
2.3. Struktura dokumentów akcesyjnych dotyczących Polski	441
2.4. Podstawowe regulacje Traktatu akcesyjnego dotyczące Polski.....	442

2.5. Zasadnicze problemy interpretacyjne dotyczące postanowień Traktatu akcesyjnego	445
Literatura uzupełniająca.....	446
Zagadnienia egzaminacyjne	446
Rozdział XX. Konstytucyjne podstawy członkostwa Polski w UE (Jan Barca)	448
1. Uwagi wstępne.....	448
2. Konstytucyjny akt integracyjny	449
3. Decyzja Polski w sprawie powierzenia UE kompetencji organów władzy państwowej w niektórych sprawach	450
3.1. Konstytucyjna podstawa podjęcia decyzji	450
3.2. Pojęcie „organizacja międzynarodowa lub organ międzynarodowy”	451
3.3. Legitymacja demokratyczna podjęcia decyzji	452
3.3.1. Pojęcie ratyfikacji i procedury ratyfikacyjne.....	452
3.3.2. Wyrażenie zgody, na ratyfikację, umowy międzynarodowej na podstawie art. 90 Konstytucji RP.....	453
3.3.2.1. Wyrażenie zgody na ratyfikowanie w drodze ustawy	454
3.3.2.2. Wyrażenie zgody na ratyfikowanie umowy w drodze referendum ogólnokrajowego	455
4. Granice powierzenia kompetencji UE.....	455
4.1. Zakres przedmiotowy kompetencji powierzanych.....	456
4.2. Klauzule imitacyjne.....	456
5. Problem nowelizacji Konstytucji RP w związku z członkostwem Polski w UE	457
5.1. Zakres problemu	457
5.2. Identyfikacja zasadniczych problemów	459
5.2.1. Problemy o charakterze strukturalnym	459
5.2.2. Umocnienie efektywności prawa unijnego w polskim porządku prawnym	460
5.2.3. Niejasności w obecnie obowiązujących postanowieniach Konstytucji RP	460
5.3. Nowe okoliczności: wejście w życie Traktatu z Lizbony i perspektywa wejścia Polski do strefy euro	461
5.3.1. Nowe wyzwania związane z wejściem w życie Traktatu z Lizbony.....	461
5.4. Perspektywa wejścia Polski do strefy euro	463
5.5. Przebieg prac nad rozdziałem unijnym Konstytucji RP.....	464
literatura uzupełniająca.....	466
Zagadnienia egzaminacyjne.....	467
Rozdział XXI. Zapewnianie efektywności prawa UE w Polsce (Anna Wyrozumska').....	468
1. Bezpośrednie stosowanie prawa pierwotnego UE	468
1.1. Podstawy prawne	468
1.2. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 grudnia 2006 r. w sprawie podatku akcyzowego na samochody używane	471
2. Bezpośrednie stosowanie i prymat prawa pochodnego UE	473
2.] Prymat prawa UE w stosunku do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	474
2.1.1. Prymat prawa UE w stosunku do konstytucji	474

2.1.2. Akceptacja prymatu w stosunku do konstytucji przez inne państwa członkowskie - na przykładzie Niemiec	476
2.1.3. Konstytucyjny pluralizm	480
2.2. Stanowisko polskiego Trybunału Konstytucyjnego	480
2.2.1. Orzeczenie z dnia 11 maja 2005 r. w sprawie Traktatu akcesyjnego	480
2.2.2. Orzeczenie z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie Europejskiego Nakazu Aresztowania.....	482
2.2.3. Orzeczenie z dnia 24 listopada 2010 r., K 32/09 w sprawie zgodności niektórych przepisów Traktatu z Lizbony oraz Deklaracji nr 17 odnoszącej się do pierwszeństwa z polską konstytucją	484
2.2.4. Orzeczenie z dnia 16 listopada 2011 r., SK 45/09 dotyczące konstytucyjności rozporządzenia UE	486
3. Podsumowanie	490
Literatura uzupełniająca.....	491
Zagadnienia egzaminacyjne	491
Skorowidz	493

